

AYDIN

VİZYON PLANI

'KIYI-KENT SARKACI'

KENTSEL VİZYON
PLATFORMU

KENTSEL VİZYON PLATFORMU

‘Kentsel Vizyon ile Kurgulanan Kentler’

NEF ve Kentsel Strateji tarafından kurulan
Kentsel Vizyon Platformu
kamu, sivil ve özel sektör işbirliği ile

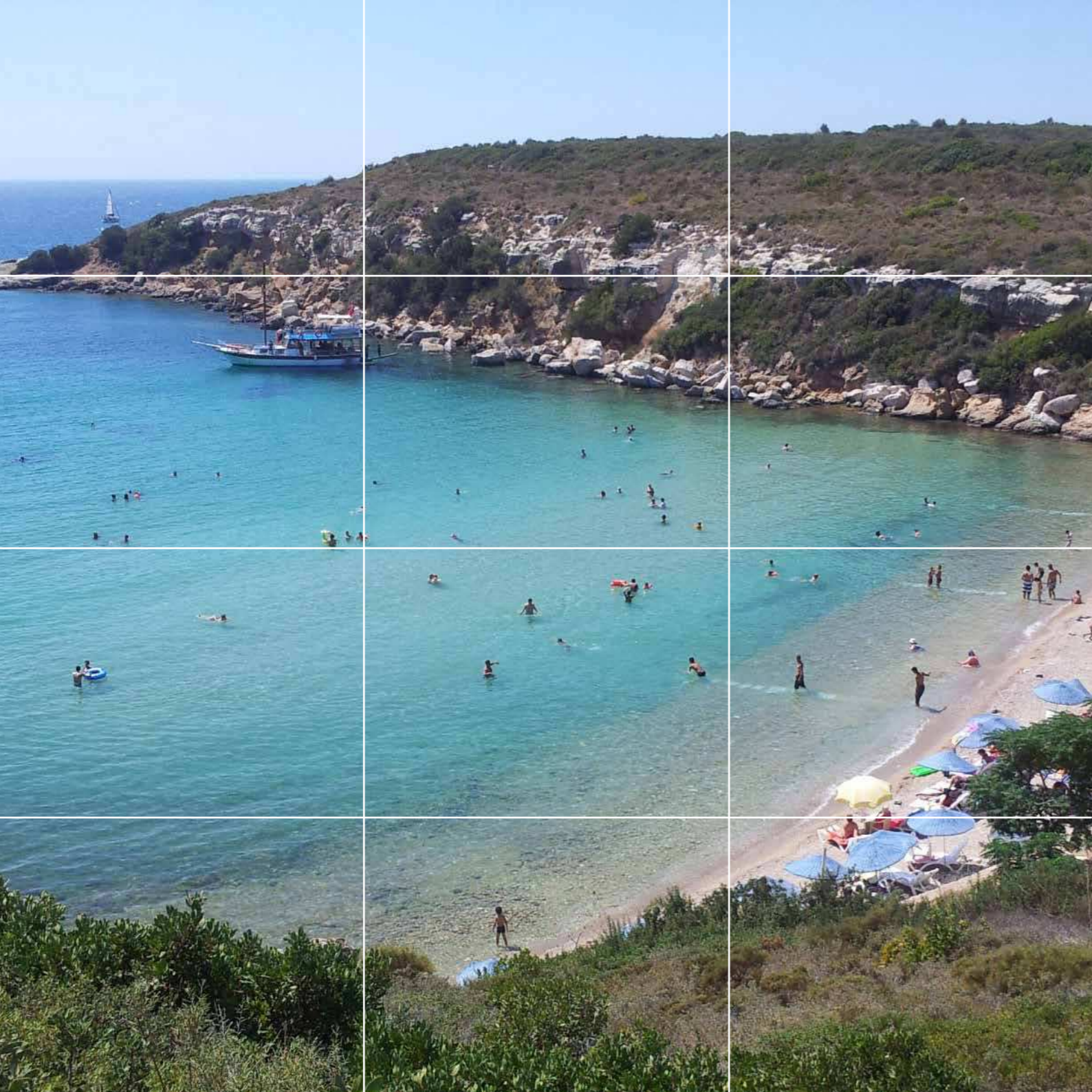
- bölge
- kent
- mahalle

ölçeğinde çalışmalar yaparak, yeni planlama
yaklaşımı ve modellerini tartışmaya açmaktadır.

81KENT
VİZYON
www.kentselvizyon.org

“Aydın Vizyon Planı”
‘Kentsel Strateji’ tarafından geliştirilen
kapsam ve içerik çerçevesinde,
A. Faruk Göksu ve Sıla Akalp’in
Stüdyo 33’te verdiği eğitimler sonucunda
Bengisu İlksoy tarafından hazırlanmıştır.

01

ANALİTİK BAKIŞ
Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

07

02

STRATEJİK BAKIŞ
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

15

03

VİZYON
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

20

5

04

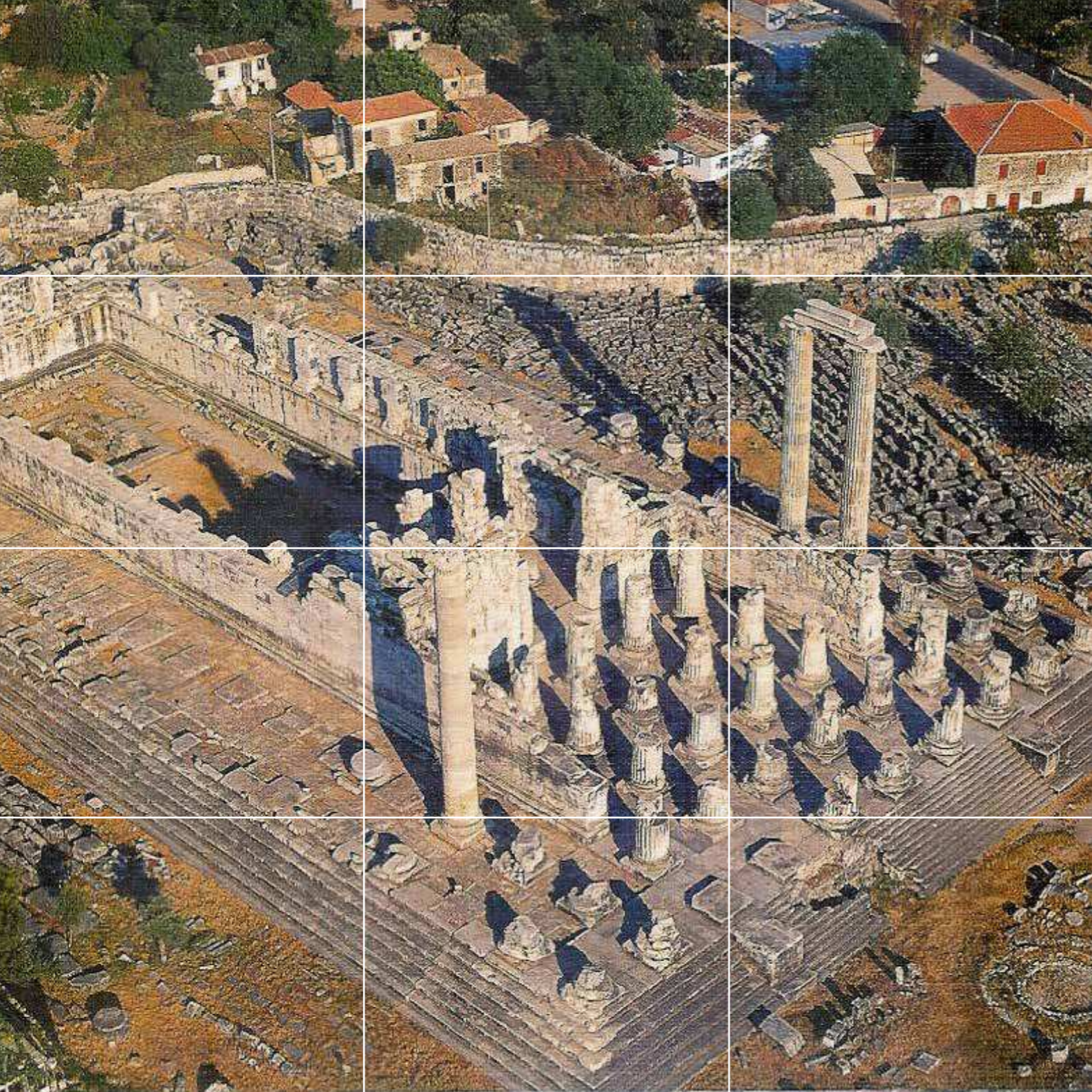
3x3 VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

23

05

AYDIN'IN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKE

34

BÖLÜM

01

ANALİTİK BAKIŞ

Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

STRATEJİK GÖSTERGELER

Nüfus:
1.021.000 kişi

Ekonomik Değerler:

- Tarım (zeytin, kestane, incir, pamuk)
- Turizm (doğa, kültür ve sağlık turizmi)
- Sanayi ve Dış Ticaret (5 OSB, tarıma dayalı sanayi)

Eğitim:

- Adnan Menderes Üniversitesi (27.000 öğrenci)

Tarihsel İzler:

- Medeniyetler: Hititler, Lidyalılar, Selçuklular, Aydınoğulları, Osmanlı Devleti
- 958 Tescilli Kültür Varlığı, 21 Ören Yeri
- Arpaz Kalesi, Körteke Kalesi, Cincin Kalesi
- 94 Arkeolojik Sit Alanı, 6 Kentsel , 9 Doğal ,1 Tarihi Sit Alanı
- Afrodiasias, Alabanda, Alinda, Apollon Tapınağı, Gerga, Harpasa, Magnesia, Mastaura, Milet, Nysa, Priene, Tralleis,

Performans Kriterleri

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

22

ÇEVRE

19

EKONOMİ

19

SOSYAL

41

YAŞAM KALİTESİ

26

Sosyal Altyapı:

- 1 Üniversite
- 10 Tiyatro
- 6 Sinema Salonu
- 22 Kütüphane
- 8 Müze

Doğal Değerler:

- Büyük Menderes Havzası
- Bafa Gölü
- Büyük Menderes Nehri, Çine Nehri
- Bozdağlar, Dilek Dağı, Madran Dağı
- Dilek Yarımadası Milli Parkı (Kalamaki), Kuşadası ve Didim plajları

10 TEMEL SORUN

- 1 Kent ve bölgeye yatırım eksikliği
- 2 İş kollarının yetersizliği
- 3 Tanıtım eksikliği
- 4 Ekonomik baskınlığı olan kentlere ait etki alanının doğrudan içinde olması
- 5 Güneş, rüzgâr, jeotermal gibi yenilenebilir enerjilerin kullanılmaması
- 6 Deprem riski (1. derece deprem bölgesi)
- 7 Aşırı göç dolayısıyla artan suç oranı
- 8 Yaşam kalitesi ve sosyal mekan yetersizliği
- 9 Tarıma dayalı ekonominin getirdiği iklimsel bağımlılık
- 10 Örgütlenme ve sahiplenme eksikliği

10 TEMEL FIRSAT

- 1 Bereketli topraklar ve tarımsal çeşitlilik
- 2 Doğal kaynaklar
- 3 Üretim potansiyeli
- 4 Elverişli iklim ve güneşten yararlanma potansiyeli
- 5 Kültürel peyzaj
- 6 Spor, sağlık ve kültür turizmi
- 7 Temiz havası, sakin ve huzurlu bir kent oluşu
- 8 Ulaşım ağlarının odağındaki konumu
- 9 Geleneksel ve modernin bir arada bulunması
- 10 Kaynak zenginliği ve karakteristik ürünler

BEK ANALİZİ

Kaynak: Kentsel Strateji

Birikim

Antik kentler
Yemek kültürü
Bölgesel şive

Bereket

İncir- Zeytin- Kestane
Ege Denizi
Narenciye

Beceri

Mutfak kültürü
El sanatları
Efelik-halk oyunları

Bakış

Tatil cenneti
Geleneksel- Modern
Kendine has değerler

Büyüme

Kıyı alanları
Karma kullanım
Yeni üniversite

Beklenti

Turizmde canlanma
Kır - kent dengesi
Tarımda Ar-Ge
Üniversiteyle işbirliği

Ekoloji

Büyük Menderes Ovası
Güneş- Rüzgâr- Jeotermal
Topografya

Ekonomi

Tarım
Turizm
Sanayi

Eşitlik

Kadın-erkek
Kır-kent
Yaşam kalitesi
Eğitime ulaşma

Etkinleştirme

Turizmde çeşitlilik
Kıra özendirme
Yenilenebilir enerji
kullanımı

Edinim

Yatırım
Kalkınma
Verimlilik
Duyarlılık

Entegrasyon

Kent- Kır/Su
Toplum- Kadın/Genç
Üniversite- Sanayi/Tarım
Altın Üçgen

Koruma

Uygarlıklar vadisi
Tarihi ve kültürel değerler
Su ve hava
Arşivleme

Kapasite

Turizm
Yeni işbirlikleri
Genç nüfus

Kalkınma

Yaz ve termal turizmi
Bölgesel işbirlikleri
Ar-Ge çalışmaları

Kimlik

Ege insanı/şivesi
Aydın Efeleri
Bereketli toprakları
Bitki örtüsü

Katılım

Kent mirası
Üniversite işbirliği
Toplum- Süreç

Kurgu

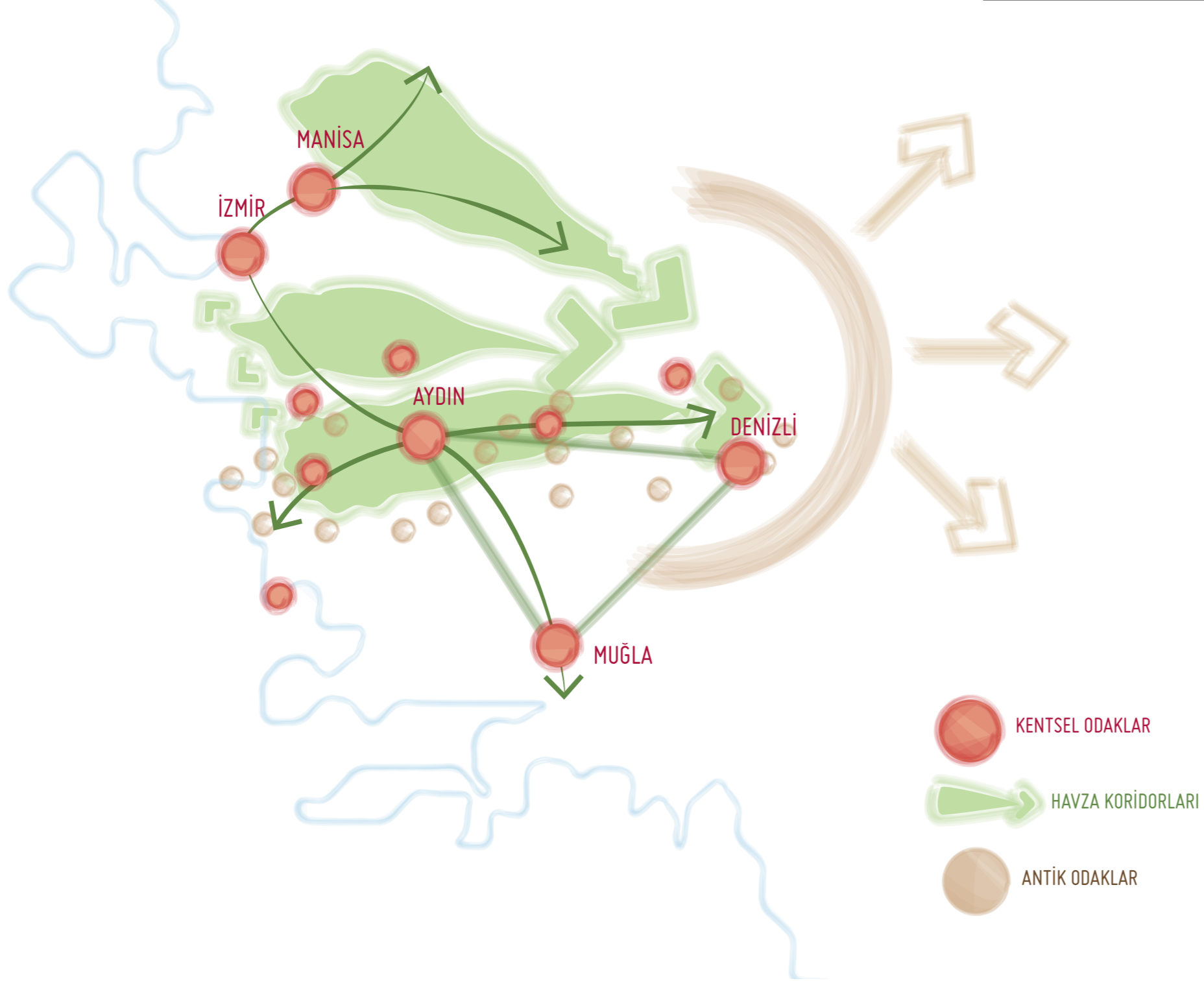
Suyun bütünleştiriciliği
Kültür turizmi rotaları
İşbirliği yaklaşımı ve girişimcilik

BÖLÜM

02

STRATEJİK BAKIŞ
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ

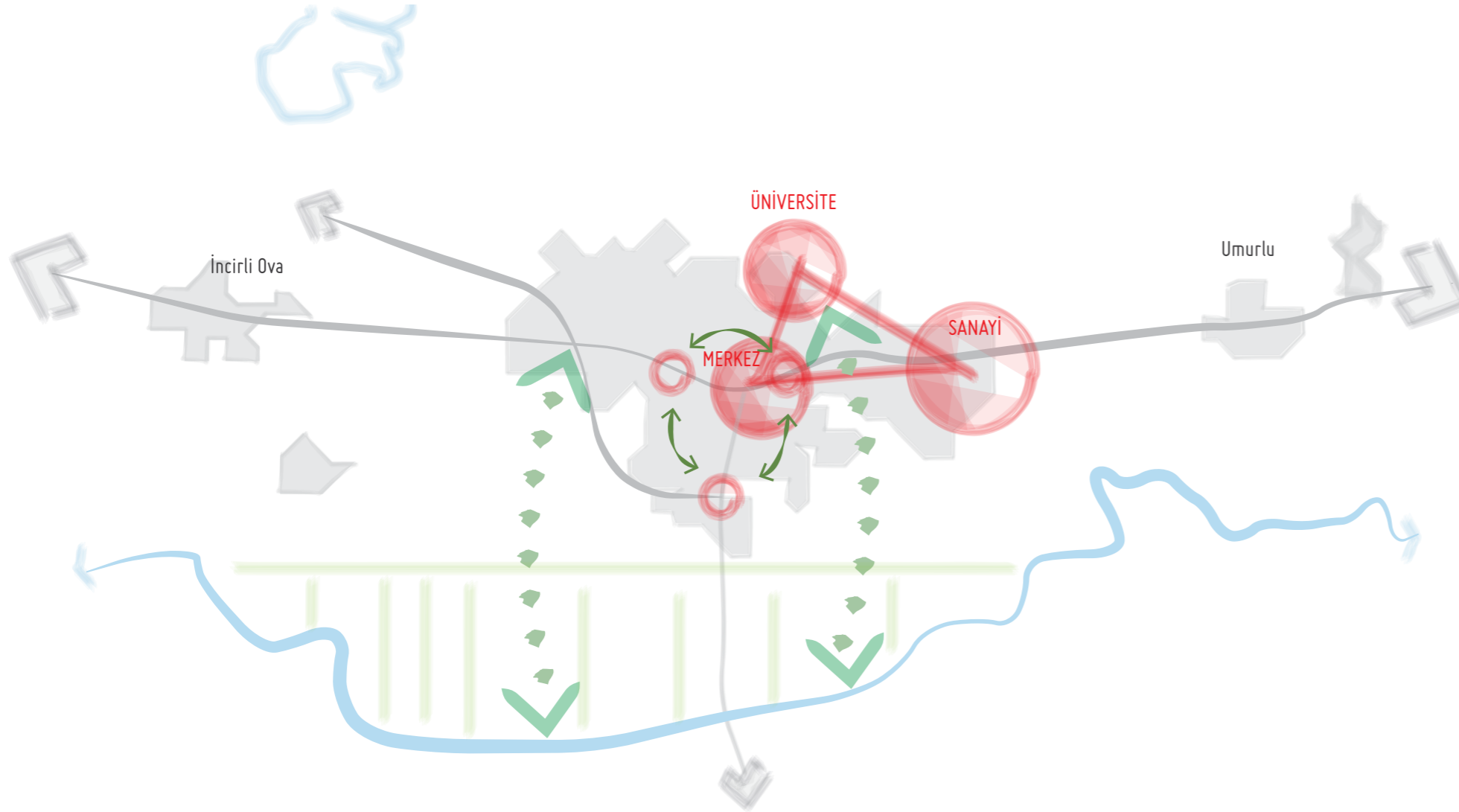
AYDIN, BÖLGE İÇİNDE HANGİ STRATEJİK ROLÜ ÜSTLENECEK?

Aydın, ilk çağlardan beri verimli toprakları, elverişli iklimi, ticaret yolları üzerinde bulunması nedeniyle önemli bir yerleşim merkezi olmuştur. Aydın'ın İzmir'e yakın oluşu, kentin büyümesindeki engellerden biri olarak görülsede, İzmir ile işbirliği yapması bu engeli ortadan kaldıracaktır.. Böylelikle Aydın, çevresi ve içsel potansiyelleri ile nitelikli hizmet üretebilen daha güçlü bir kent olacaktır.

Kıyı ilçelerindeki mevcut turizmin çeşitlendirilmesi (sağlık turizmi, kongre turizmi, doğa turizmi vb.), Afrodisias, Magnezya, Priene, Milet, Apollon Tapınağı gibi Roma ve Yunan dönemlerine ait ören yerlerinin Efes'ten başlayıp Pamukkale'ye uzanan zincirleme destinasyonlarla bütünleştirilmesi, kentin bölge içindeki rolüne yeni bir perspektif kazandıracaktır. Kıyı ilçeleriyle kent merkezinin bağlantılı hale getirilmesi ve bu aksın doğal sınırlayıcılarla paralel çalışması da öncelikli hedefler arasındadır.

Aydın'ın, bölge içindeki stratejik rolü belirlenirken,

- Tarımsal üretim potansiyelinin işlenerek katma değerinin artırılması
 - Jeotermal enerji gibi doğal kaynaklardan yararlanabilme
 - Üniversite - endüstri işbirliği sağlanması ve istihdam yaratma
 - Aydın'ın doğal, kültürel ve tarihi değerlerini ortaya çıkarmak, korumak, geliştirmek
 - Toplumsal bilincin oluşmasında bilgiye erişimi kolaylaştırmak
 - Turizmi çeşitlendirmek, pazarlamak, teşvik etmek, denetlemek
 - Nazilli, İncirliova gibi gelişmiş ilçelerle birlikte çalışan üretim köyleri oluşturarak işbirliği ağı yaratmak
- konuları ön plana alınmalıdır.

KENT KURGUSU

YENİ KENT KURGUSU NE OLACAK?

Güneye doğru bir gelişme gösteren Aydın, zamanla doğu-batılı transit ticaret yoluna bağlı olarak, gelişimini bu yönler boyunca da sürdürmüştür. Bu gelişme Denizli-İzmir karayolu üzerinde olumlu iken, güney yönlü büyüme sık sık yaşanan deprem dolayısıyla tehlike yaratmaktadır. Diğer taraftan yerleşim alanlarının güneye yönelmesi, şehre kirli havanın daha fazla nüfuz etmesine ve özellikle yağışlı mevsimlerde kuzeyden gelen suların da büyük baskısıyla, eğimi az olan sahalarda alt kotlarında taşmalara neden olacaktır. Güneye doğru gelişen bu yapılaşma sadece Ege Bölgesi'nin değil Türkiye'nin en verimli tarım alanlarının geri dönülemeyecek bir şekilde elden çıkmasını da beraberinde getirecektir.

Tüm bu faktörler dikkate alındığında gelişme yönünün güneydeki ovalık alandan çok, Denizli-İzmir karayolunun kuzeyi boyunca doğu-batılı eksenli yönlendirilmesinin uygun olacağına işaret etmektedir. Kıyı-kent entegrasyonu da göz önünde bulundurulursa, Denizli-Aydın-Kuşadası aksının iyi bir kurgu oluşturma potansiyeline sahip olduğu anlaşılır. Bunu besleyecek şekilde, yamaç köylerini de sisteme dahil ederek Nazilli, İncirliova gibi gelişmiş ilçelerle işbirliği içerisinde çalışacak üretim köyleri yaratmak, kent kurgusu için olumlu bir strateji olacaktır. Bu tip kentsel ittifaklar oluşturmak, merkezi lekenin yayılmasını kontrol altına alarak görece kompakt bir kent oluşumunu destekleyecektir. Ayrıca kıyı ve havza yönetimi sağlamak, bölgenin değerleri göz önünde bulundurularak kavramsal stratejiler belirlemek ve gelişmesi olası sektörlerde uzmanlaşacak merkezler oluşturmak ele alınması gereken temel başlıklardandır.

BÖLÜM

03

VİZYON

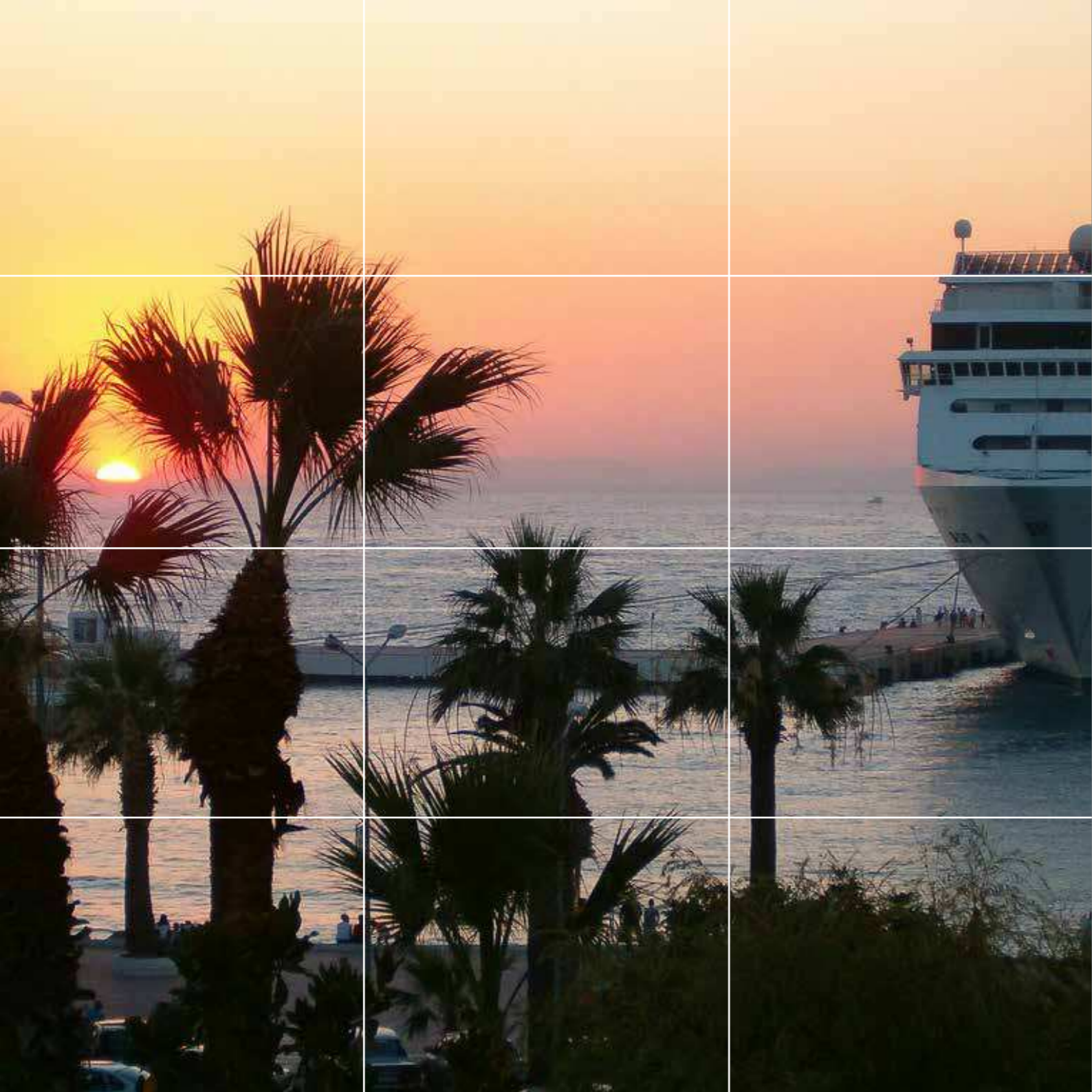
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

BÖLGESEL VİZYON

EGE'NİN YENİ TURİZM ve KÜLTÜR
MERKEZİ

KENTSEL VİZYON

KIYI-KENT SARKACI

BÖLÜM

04

3X3 VİZYON ve EYLEM
ÇERÇEVESİ
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

VİZYON ÇERÇEVESİ

3 X 3

EYLEM ÇERÇEVESİ

1

FARKLILIK

1

Bölgesel Odak:
'Yolların Kesişimi'

2

Uygarıklar Vadisi:
'Farklı Medeniyetlerin İzleri'

3

Sürdürülebilir Kent:
'Enerji Kaynaklarının Etkin Kullanımı'

2

TEMA

1

Erişilebilirlik:
'Kesişim Noktası'

2

Turist Mıknatısı:
'En Yoğun Turist Çeken Beşinci İl'

3

Sahiplenme:
'Korunan ve Tanıtılan Kültürel Öğeler'

3

STRATEJİ

1

Kalkınma:
'Yetiştirdiklerini son ürüne dönüştürebilen bir kent yaratmak'

2

Dönüşüm:
'Yerelden, dünyaya...'

3

Bütünleşme:
Genç nüfusu kentle buluşturmak

Aydın'ın GELECEĞİ

1

SEKTÖR

1

Turizm:
'Kent Tarihini Dışarıya Tanıtmak'

2

Tarım:
'İncir, Kestane, Zeytin, Pamuk'

3

Enerji:
'Yenilenebilir Enerji Kullanımını Yaygınlaştırmak'

2

PROGRAM

1

Ulaşım Ağı:
Ulaştırma Kapasitesini Yükseltmek'

2

Ekonomi:
'Turizmin Çeşitlendirilerek, Dört Mevsime Yayılması'

3

Kültürel Cazibe:
'Kültürel Altyapıyı Geliştirmek'

3

PROJE

1

İncir:
'Bölge Ürünlerini Markalaştırarak Pazarlamak'

2

İşleyen Demir:
'Sektörlerin Altyapısını Güçlendirmek'

3

Katkı:
'İş Gücüne Katılımı Artırmak'

VİZYON ÇERÇEVESİ

3 FARKLILIK

3 TEMA

3 STRATEJİ

Bölgesel Odak

Erişilebilirlik

Kalkınma

Uygarıklar
Vadisi

Turist Mıknatısı

Dönüşüm

Sürdürülebilir
Kent

Sahiplenme

Bütünleşme

3 FARKLILIK

1 Bölgesel Odak

Yolların Kesişimi

Aydın, Anadolu'nun doğu sınırlarından gelen Asya kültürü ve Avrupa'nın batı kültürlerinin sentezlendiği bir coğrafyada konumlanmıştır. Konumunun stratejik bakımdan önemi ve etki alanında çok zengin bir tarımsal potansiyelin bulunması, kenti Orta Menderes Ovası'nın bölgesel odağı olarak ön plana çıkartmıştır. Bu geçiş alanı olma halinden gelen potansiyelleriyle, harita sınırlarından taşarak, sosyal misyonlar da yüklenmektedir. Özellikle bölgede izlerini bırakan uygarlıklar kent kimliğini şekillendirmiş, doğal çeşitlilikle birleşip bugünün karakteristik haline kavuşturmuştur.

2 Uygarıklar Vadisi

Farklı Medeniyetlerin İzleri

Tarihin çeşitli evrelerindeki değişik kültür birikimlerinin açık bir müzesi olan Aydın; bilinen devirlerinden beri çeşitli uygarlıklara merkez olmuş, Antik Çağın Afrodiasias, Milet, Alinda, Didyma, Nisa, Prien, Magnesia gibi önde gelen kentlerinde sayısız bilgin ve bilge kişiler yetiştirmiştir. Yörenin egemenliğinin dönemler içerisinde farklı medeniyetlerce ele geçirilmesi, "Uygarıklar Vadisi" olarak adlandırabileceğimiz Büyük Menderes Havzası'ndaki zengin kültürel ve tarihi mirasın nedenini de açıklar niteliktedir. Aynı coğrafyada konumlanan Karya Uygarıkları'nın en eski Anadolu uygarlıklarından olması nedeniyle de kent ayrı bir değer kazanmaktadır.

3 Sürdürülebilir Kent

Enerji Kaynaklarının Etkin Kullanımı

Kentin mevcut rüzgâr enerjisi potansiyeli ve yıllık güneşlenme süresi Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. Bunun yanı sıra, termal turizmi de destekleyen zengin jeotermal kaynaklar özellikle Denizli-Aydın-Kuşadası aksı üzerinde ve Büyük Menderes çevresinde mevcuttur. Ancak, bu kaynakların kullanılabilirlik durumuna dair çalışmaların olmaması dolayısıyla, yenilenebilir enerjinin kullanımının yaygınlaştırılması için yenilenebilir enerji kaynaklarının potansiyelinin ortaya çıkarılması, sektörlerde ve günlük yaşamda kullanımına yönelik altyapı çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir.

3 TEMA

1 Erişilebilirlik

Kesişim Noktası

Ulaşım, üretimden günlük yaşama kadar her aşamada ulusal ve küresel ölçekte rekabet gücünü etkileyici faktörlerden biridir. Aydın; başta Akdeniz ve İç Ege olmak üzere diğer bölgelerin İzmir limanlarına demiryolu ve karayolu ile ulaşımı için bir kesişim noktasıdır. Tarihsel dönemde, Karya ve İyonya uygarlıklarına yerleşim merkezliği yapmış olan Büyük Menderes Ovası, doğu-batı aksında güçlü bir kentsel koridor olduğundan, koridoru besleyen yan bağlantı yolları ve ringlerle ulaşımın etkinleştirilmesi ve yakın çevre kentleriyle entegrasyonunun sağlanması önemlidir. Böylelikle tarım, turizm ve sanayi ağırları kuvvetlenecek, aynı zamanda antik dönem güzergahı da olan vadi hattındaki demiryolu aksı korunarak üzerinde bulunan duraklardaki han ve hamam gibi tarihi öğelere olan ilgi artacaktır.

2 Turist Mıknatısı

En Yoğun Turist Çeken Beşinci İl

Şehrin merkezi iç kısımda konumlanmış olsa da, sahilde yer alan iki büyük ilçesi sayesinde turizm faaliyetleriyle anılan Aydın, en çok ziyaret edilen illerin başında yer almaktadır. Elverişli iklimi, huzur veren yolları ve sıcakkanlı halkıyla bu özelliğini daha uzun zaman sürdürecektir. Bölgenin öne çıkan sektörlerinden olan turizmin rekabet gücünü artırmak için sezonun bütün bir yıla yayılması ve farklı turizm türleriyle hem yerli hem yabancı turistlerin bölgeye çekilmesi önemlidir. Bu amaçla kültür, termal, kongre, spor turizmi gibi alternatif turizm türleri ile bütünleşmenin sağlanması ve bölgedeki doğal değerlerle ilişkilendirilmesi hedeflenmektedir. Turizm talebinin kıyı alanlarından, kırsal yerleşimlere kaydırılması, hem doğal kaynakların dengeli kullanılmasını sağlayacak, hem de iç kesimlerdeki ekonomiyi canlandıracaktır.

3 Sahiplenme

Korunan ve Tanıtılan Kültürel Öğeler

Aydın'ın tarihinden miras kalan Efelik Kültürü, ünlü yemek kültürü, tarihi evleri, tarihi giysileri, bölgesel şivesi, yöresel festivalleri, zengin tarihi geçmişi bölgeyi diğerlerinden ayıran öğelerdir. Kenti bir arada tutan bu kültürel değerlerin öncelikle ülkede daha iyi benimsenmesi ve sonrasında tüm dünyaya tanıtımının yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda, bölgenin kültürel altyapısını geliştirmek, daha iyi tanımak ve tanıtmak, sanatsal ve kültürel aktivitelerle toplumsal diyalogun gelişimini sağlamak faydalı olacaktır. Ayrıca insan ve doğa etkileşiminden doğmuş Afrodisias, Apollon Tapınağı, Tralleis gibi değerlere sahip olan kentin önemli kültürel alanlarında ulusal ve uluslararası kültür sanat etkinlikleri düzenlenerek bölgeye olan ilgi artırılmalıdır.

3 STRATEJİ

1 Kalkınma

Yetiştirdiklerini Son Ürüne Dönüştürebilen Bir Kent Yaratmak

Verimli araziler üzerinde yerleşmiş olan Aydın, potansiyeli ve ürün çeşitliliği bakımından tarımsal üretimin en önemli merkezlerinden biridir. "Dağlarından yağ, ovalarından bal akan şehir" tanımıyla kentün tarımdaki gücünü özetler niteliktedir. Dünya incir üretiminde ilk sırada yer alan Aydın, kestane ve zeytin üretiminde Türkiye birincisidir. Ancak Aydın'da üretilen kestane, Bursa'da işlenerek kestane şekeri olarak piyasaya sunulmakta ve kestane Aydın'da yetiştiği halde Aydın son üretici olarak yerine sadece ara üretici olarak kalmaktadır. Bu doğrultuda, sektördeki firmaların yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesi, tarım-gıda işletmelerinin modernizasyonu ve işletmelerin hijyen koşullarının iyileştirilmesiyle, tarımsal ürün üretimi süreci ile sektörün entegrasyonu sağlanacaktır.

2 Dönüşüm

Yerelden, Dünyaya...

Ülke üretiminin zeytinde %47'si, kestanede %42'si, incirde %63,4'ünü ve dünya incir üretiminin %25,7'sini üreterek lider konumda olmasına rağmen Aydın, ülke ve dünya çapında beklenen ihracat hacmini ve katma değeri sağlayamamaktadır. Bu doğrultuda, katma değeri yüksek sanayi ürünleri üretebilmek ve onları pazarlayabilmek adına dış ticaret altyapısının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Hedefe ulaşmak için, dış ticarete yönelik eğitimlerin düzenlenmesi, uluslararası kalite belgelerinin alınması, e-ticaret ağının etkin kullanılması önemlidir. Nitelikli tarımsal üretimin yanında, doğal, tarihi ve kültürel varlığını bazı yenilikçi girişimlerle pekiştirmesi, kent için olumlu bir gelişme olacaktır. Son olarak, dört mevsime yayılarak farklı seçenekler sunan turizmi ile dünyada marka olmuş bir bölge haline gelecektir.

3 Bütünleşme

Genç Nüfusu Kentle Buluşturmak

Aydın tarihinden gelen birikimle birlikte hareket etmeli ve kentin doğurduğu ihtiyaçları karşılayacak adımlar atmalıdır. İldeki bilgi üreten aktörler çeşitli araçlar ile (programlar, paneller, etkinlikler vb) sürekli iletişim halinde olmalı ve birlik olarak hareket etmelidir. Üniversite, yatırımcılar, kamu ve özel sektör birlikte hareket etmelidir.

EYLEM ÇERÇEVESİ

3 SEKTÖR

3 PROGRAM

3 PROJE

Turizm

Ulaşım Ağı

İncir

Tarım

Ekonomi

İşleyen Demir

Enerji

Kültürel Cazibe

Katkı

3 SEKTÖR

1 Turizm

Kent Tarihini Dışarıya Tanıtmak

Ege Bölgesi'nin, hatta Türkiye'nin en güzel tatil beldelerinden olan Kuşadası ve Didim'i barındıran kent, deniz turizmi potansiyeliyle öne çıkmaktayken, aynı zamanda kontrolsüz turizm yapılaşmalarıyla kıyı alanlarını tehdit etmektedir. Çevreye verilen tahribat göz önünde bulundurulduğunda, değerlerin korunması ve sürdürülebilir bir anlayış geliştirilebilmesi için alternatif turizm yatırımları arayışında olunmalıdır. Turizmi çeşitlendirmek, pazarlamak ve teşvik etmek; dinamik kültür ve turizm politikaları ile kentin ülke ve dünya turizmde alacağı payı artırmak ve kültürünü tanıtmak en önemli hedeftir. Bu doğrultuda sahil şeridinde yoğunlaşan aktiviteleri, dağların eteklerinde konumlanmış köylerle destekleyerek, kültür turizmi, doğa turizmi, spor turizmini özendirmek, dengeli bir turizm anlayış getirmek ve sahip olunan değerleri canlandıracak kültür turizmini geliştirmek amaçlanmaktadır.

2 Tarım

İncir, Kestane, Zeytin, Pamuk

Büyük Menderes Irmağı'nın suladığı bereketli ovalar üzerinde kurulu kentin % 49'unda tarımsal faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Antik dönemden itibaren sürdürülen tarımsal faaliyetlerle baskın bir kırsal kimliğe sahip olan bölge; toprak, iklim, topografik yapı ve ekolojik özellikleri ile polikültür tarıma elverişlidir ve tarımın her kolunda yüksek bir potansiyele sahiptir. Yöresel zenginlik kaynağı olan bazı tarım ve tarım dışı ürünlerin üretiminin artırılması ve tüketiminin ülke genelinde yaygınlaştırılması için söz konusu ürünlerin üretimini yapan işletmelerin kendi markaları üzerinden profesyonelleşmesinin desteklenmesi gerekmektedir. Bu sayede kendi yörelerindeki üretim ve istihdam kapasitesinin artması mümkün olacaktır.

3 Enerji

Yenilenebilir Enerji Kullanımını Yaygınlaştırmak

Aydın bölgesinde nüfus artışı, kentleşme ve sanayileşme ile birlikte enerjiye olan talep günden güne artmaktadır ve bu talep ülke genelinde olduğu gibi büyük oranda fosil yakıtlardan karşılanmaktadır. Dört mevsim güneşlenen kentin, Büyük Menderes Ovası olarak adlandırılan kısmında, oldukça yüksek jeotermal kaynak potansiyeli bulunduğundan, potansiyelleri kullanabilmek amacıyla yenilenebilir enerji makine ve ekipman üretimi desteklenmeli ve bu kaynakların günlük yaşamda kullanımı yaygınlaştırılmalıdır. Ayrıca, üniversitede yenilenebilir enerji araştırmalarının yapılacağı ar-ge merkezlerinin de kurulması doğal kaynakların doğru kullanımı için faydalı olacaktır.

3 PROGRAM

1 Ulaşım Ağı

Ulaştırma Kapasitesini Yükseltmek

Sanayi, tarım ve turizm faaliyetlerinin yoğun olarak gerçekleştirildiği Aydın'da ulaşım çoğunlukla kara yoluyla yapılmaktadır. Özellikle yaz aylarında yoğun turist çeken kentteki ulaşım ağlarına deniz yolu ve hava yolunu da ekleyip çeşitlendirmek ve altyapıyı geliştirmek, iç kısımla kıyı entegrasyonunu sağlayacaktır. Bu ihtiyaç doğrultusunda bölgede bulunan mevcut Çıldır Havaalanı'nın potansiyeli geliştirilip kargo taşımacılığına dönüştürülmeli, diğer yandan yolcu taşımacılığı için havaalanı fizibilite çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Nazilli-Denizli arasında ve Didim'de havaalanı yapılması kent ve çevresinin ihtiyacını karşılayacaktır. Sahil bölgelerinde oluşturulacak rekreasyon alanları ise kentin deniz ile daha güçlü bir ilişki kurmasına yardımcı olacaktır.

2 Ekonomi

Turizmin Çeşitlendirilerek, Dört Mevsime Yayılması

Yaz dönemini hedefleyen deniz turizmine alternatif olarak farklı turizm çeşitlerinin özendirilmesi ve bu sayede turizmin kente katkısının sürekli hale getirilmesi esastır. Bu amaçla, kentin jeotermal potansiyelini kullanarak termal turizm, özgün topografik özelliklerini kullanarak trekking turizmi, Menderes Nehri'ni kullanarak nehir turizmi gibi aktivitelerin benimsenmesi ve buna bağlı gelişen hizmet sektörünün sağlanması da oldukça önemlidir. Turizmi çeşitlendirmenin yanında, bunun ulusal ve uluslararası arenada tanıtımının yapılması, bölgenin doğal, tarihi ve kültürel varlıklarını tanıtan müze sayısının artırılması ve restorasyon çalışmalarıyla kentsel dokunun korunması gerekmektedir. Ayrıca, deniz turizminin getirdiği sektörel yayılmanın, doğal ve kültürel değerlere zarar vermeyecek şekilde kullanımı ve onların önüne geçmemesi, gelecekteki kent için de önem taşımaktadır.

3 Kültürel Cazibe

Kültürel Altyapıyı Geliştirmek

Kentin kültürel yapısı incelendiğinde, tarihsel ve coğrafik etkileşimlerle çok katmanlı maddi ve manevi kültür öğelerine sahip olduğu görülmüştür. Kayra Uygarlığı da dâhil olmak üzere coğrafyasında barındırdığı uygarlıklar, kendisinden önce gelenlerden öğrenerek çok katmanlı hale ulaşmışlardır. Bu etkilerin de hala sürdürdüğü bölgeye özgü kültürel değerlerin korunarak daha geniş kitlelere tanıtılması ve bu amaçla tüm değerlerin bulunduğu bir kültür envanterinin hazırlanması hedeflenmiştir. Bölgesel kültür değerleri turizm aracılığıyla dünyaya tanıtılarak ekonomik değere dönüştürülecektir. Bu doğrultuda bölgeye özgü ürünlerin, bölgeyle özdeşleşmiş kültürel değerlerin pazarlanmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirileceks ve bölgede özel ve devlet tiyatroları ile diğer kültürel etkinliklerin gerçekleştirileceği mekanların sayısı artırılabacaktır.

3 PROJE

1 İncir

Bölge Ürünlerini Markalaştırarak Pazarlamak

İçer kapalı bir ekonomiye sahip olan kentte incir, kestane, zeytin, pamuk başta olmak üzere birçok tarımsal ürün, sanayi ürünü ve el sanatı mevcuttur. Kestanenin büyük bir kısmı Aydın'da üretilirken Bursa'nın kestane ile anılması, incir üretiminde başı çekmesine rağmen incire özgür bir markanın geliştirilememesi, bu ürünlere yeterli değerin verilmediğini ve sahip çıkılmadığını göstermektedir. Bu potansiyelin değerlendirilerek, bölgenin rekabet gücünün artırılması ancak sektörlere yönelik yenilikçi çalışmalar yaparak ve etkin tanıtım faaliyetleriyle mümkün olacaktır. Tarımsal ürünleri pazarlama, paketleme, etiketleme, standardizasyon gibi üretim faaliyetlerinin geliştirilmesiyle, katma değeri artırma yolunda markalaşmaya gidilmesi ve Ar-Ge çalışmalarıyla çeşitli stratejiler geliştirilmesi ekonomide çarpan etkisi yaratacaktır.

2 İşleyen Demir

Sektörlerin Altyapısını Güçlendirmek

Tarıma dayalı bir ekonomisi olan Aydın'da kökleri eskiye dayanan bazı ürünler ve üretim yöntemleri yörenin karakteristiğini oluştururken, zaman zaman da yerinde saymasına neden olmaktadır. Hâlbuki rekabetçi bir ortamda işletmelerin üretim maliyetlerini düşürme, verimliliğini artırma, yenilikçi ve kaliteli ürünler üretme gibi hedeflerini gerçekleştirebilmesi için fiziki ve hizmet altyapılarının güçlendirilmesi, aynı zamanda kurumsal bir zeminde faaliyetlerin sürdürülmesi gerekmektedir. Bunun yanında, geleneksel mirasın sürdürülmesi adına da bu yerel faaliyetler taşıdıkları değer göz önünde bulundurularak desteklenmeli ve hatta turizmle entegre edilerek bölgenin kimliği pekiştirilmelidir.

3 Katkı

İş Gücüne Katılımı Artırmak

Kentsel gelişmenin sağlanmasında en önemli unsurlardan biri istihdamın ve iş gücünün artırılarak hem sosyal hem ekonomik kalkınmanın sağlanmasıdır. Ancak, gençlerin bazı iş kolu ve sosyal yetersizlikler dolayısıyla kenti beyin göçüne maruz bırakması ve kadının işgücüne katılımındaki noksanlıklar ekonomik gelişmişliğin önünde bir engel oluşturmaktadır. Bu engelin kalkması için en önemli unsur öncelikle eğitimin ilk aşamalarından itibaren kültürel miras bilincinin yaratılması ve gençlerin sahiplenme duygusunun geliştirilmesidir. Çoğulcu bir yaklaşımla katılım mekanizmalarının geliştirilmesi ve bunu yaparken akademik düzeyde destek alınması da katılım için oldukça etkili olacaktır.

BÖLÜM

05

AYDIN'IN GELECEĞİ İÇİN 10 TEMEL İLKE

AYDIN'IN GELECEĞİ İÇİN 10 TEMEL İLKE (10K)

1. **K**esişim: Coğrafi Etkileşimler
 2. **K**atma Değer: Tarımın Çeşitlendirilmesi
 3. **K**ıyının Potansiyeli: Ege Mavisi
 4. **K**atmanlı Kent: Coğrafi Ve Tarihi Zenginlik
 5. **K**ültürel Miras: Özgünlük
 6. **K**iş Turizmi: Tüm Mevsimlere Yayılan Keyif
 7. **K**atılım: Kadının İşgücüne Katılması
 8. **K**aliteli Kent: Gelişen Yaşam Standardı
 9. **K**alkınma: Yenilenen Altyapı
 10. **K**apasite: Üniversite, Bilgi, Ar-Ge
-

KESIŞİM: Coğrafi Etkileşimler

Anadolu'dan gelen doğu kültürü ve Avrupa'nın batı kültürünün birleşim noktasında bulunan kent, farklı kültürlerden etkilenen bir sentez noktasıdır. Dolayısıyla bu entegrasyon, Aydın-Muğla-Denizli bölgesinin gelecekteki stratejik yönünü de belirleyecektir. Kuşadası ve Didim gibi iki önemli sahil ilçesinin ağırlıklı olarak deniz ve kültür turizmi, su sporları, balıkçılık odaklı çalışması; iç kısımların tarımsal üretim, termal turizm, üniversite odaklı olması iki farklı merkez etkinliği yaratacaktır. Bu merkezlerin arasında sarkaç gibi çalışacak olan kent içi bağlantı yolları sayesinde ise bütüncül bir turizm ve kültür ağı oluşacak ve kalkınma üst seviyelere taşınacaktır.

KATMA DEĞER: Tarımın Çeşitlendirilmesi

Aydın'da öne çıkan tarımsal ürünlerden incir, zeytin, kestane, pamuk ve daha birçok tarım ürününün hak ettiği değeri görebilmesi için fizibilite ve Ar-Ge çalışmaları yapılmasının yanı sıra, bu ürünlerin turizmle ilişkilendirilerek tanıtılması gerekmektedir. Özgün coğrafyası, çeşitli ürün yelpazesi, karakteristik kültürünün oluşturduğu farklı duruşuyla, yaratılacak olan katma değerlerin ekonomiler üzerine eşit dağılımını sağlamak ve doğal, tarihi ve sosyal değerlerini de geliştirerek hepsini bütünleştirmek önem kazanmaktadır.

KIYININ POTANSİYELİ: Ege Mavisini

Türkiye'nin en güzel sahillerine sahip olan kıyı ilçeleri, günümüzde de izleri okunabilen uygarlıkların çok katmanlı mirası, huzurlu sokakları ve temiz havasıyla Aydın çok önemli bir turizm ve kültür alanıdır. Ege kıyısında bulunmasının getirdiği potansiyelle spor turizmine yapılacak yatırımlar ve bölgeler arasında düzenlenecek olan kıyı turları, talebi artıracak ve kenti günden güne daha çok tanınan bir merkez haline getirecektir. Karayoluna alternatif olarak deniz yolu taşımacılığı da ulusal ve uluslararası platformda kente önemli bir gelir kaynağı olacaktır.

03

KATMANLI KENT: Coğrafi Ve Tarihi Zenginlik

Antik dönemin birçok bilgin, mimar, heykeltıraşı Tralles Antik Kenti'nin üzerine kurulan Aydın'da yetişmiştir. Bu kültüre eklenen Roma, Bizans ve Osmanlı dönemleri de kendi kültürlerinin izlerini bırakmış ve cumhuriyetle birlikte bu zenginlik daha da artmıştır. Bu miras dünden bugüne nasıl ulaşmışsa, bugünden yarına da o şekilde ulaşmalıdır. Yapılması gereken, bu mirası korumak ve hem yerel hem de uluslararası alanda tanıtımını yapmaktır. Böylelikle, kent belleği gelecek nesillere ışık tutacak ve hak ettiği ilgiyi görmeyen değerler bu bilinç sayesinde tanınacaktır.

KÜLTÜREL MİRAS: Özgünlük

Günümüzde tarımsal faaliyetlerin yoğunluğu ve çeşitliliği, turizm olanaklarına sahip bulunması Aydın'ın önemini giderek artırmaktadır. Ancak, talep yaratabilecek ildeki diğer çekici unsurlar arasında; eski kentsel dokuları, özellikle tarihi yöresel konut yapıları, festivalleri, otantik kırsal yerleşmeleri, efelik kültürü, gelenekleri, halı dokuma tezgahları, deve güreşleri, orman ve yaylalar sayılabilir. Bu öğelerin korunarak desteklenmesi ve mevcut potansiyellerin harekete geçirilmesi sağlanarak turizme katkıda bulunması beklenmektedir.

05

KIŞ TURİZMİ: Tüm Mevsimlere Yayılan Keyif

Turizmin yaz aylarıyla sınırlı kalması hem esnaf için hem de işletme sahipleri için bir dezavantajdır. Kıyı bölgelerinin korunması gözetilerek, tüm yıla yayılan bir turizm beklentisiyle getirilecek olan çeşitlenme, bölgedeki ekonomik faaliyetleri hareketlendirdiği gibi; doğa turizmi, termal turizm, kongre turizmi kış aylarında bölgeyi canlı tutacak ve turizm ekonomisini sürekli kılacaktır. Müzeler, tarihi araştırma enstitüleri ve ören yeri tanıtımları ile sosyal bir kent gelişecek ve daha da değerlenecektir.

06

KATILIM: Kadının İşgücüne Katılması

Okuryazarlık oranı % 95,9 olan kent, Türkiye ortalamasının oldukça üstünde, 8. sıradadır. İl düzeyinde ülke ortalamasının üstünde olsa da, bazı ilçelerin bu oranın çok altında kaldığı görülmektedir. Bu kesimlerde de başarıyı yaymak için kadın faktörü oldukça kritik hale gelmektedir. Dolayısıyla, sosyal altyapıyı geliştirerek çeşitli teşvik ve özendirme çalışmalarıyla kadının üretimde daha çok yer alması ve ekonomiye katkıda bulunması en önemli hedeflerdendir.

07

KALİTELİ KENT: Gelişen Yaşam Standardı

Sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre yaratmak adına, kentin bütünlüğünü bozan bakımsız kent parçaları ve çevresinden bağımsız toplu konutlar bu yönde ele alınacak ilk konu olmalıdır. Kentin gelişim yönü de kurgulanarak topografyasıyla uyumlu yapılaşmaya gidilmeli ve aynı zamanda atık yönetimi geliştirilmeli, doğal kaynaklar korunmalı ve yenilenebilir enerji yatırımları yapılmalıdır. Yoğun öğrenci nüfusu düşünülünce, üniversiteliye kenti kullandıracak donatılar geliştirilmeli ve sosyal aktivite mekanları tasarlanmalıdır; kentlinin vakit geçireceği açık alanlar, meydanlar, parklar düzenlenmelidir.

08

KALKINMA: Yenilenen Altyapı

Son yıllarda, ülke tarımında yaşanan sıkıntılar Aydın'ı da olumsuz etkilemektedir. Birçok üründen zarar eden çiftçi her yıl yeni ürünler deneyerek en çok kazanç getirecek olanı aramaktadır. Bunun için, sanayide lokomotif rol oynayan sektörlerin başında tarım gelmeli, konu ile ilgili araştırma enstitüleri artmalı, çalışmalar çoğaltılmalıdır. Hammaddeyi işleyerek son ürüne dönüştürecek olan fabrikalar kamu, üniversite ve özel yatırımlar işbirliği ile artmalı devlet tarafından desteklenmeli, ayrıca verim ve çeşitlilik artırılarak altyapı güçlendirilmelidir.

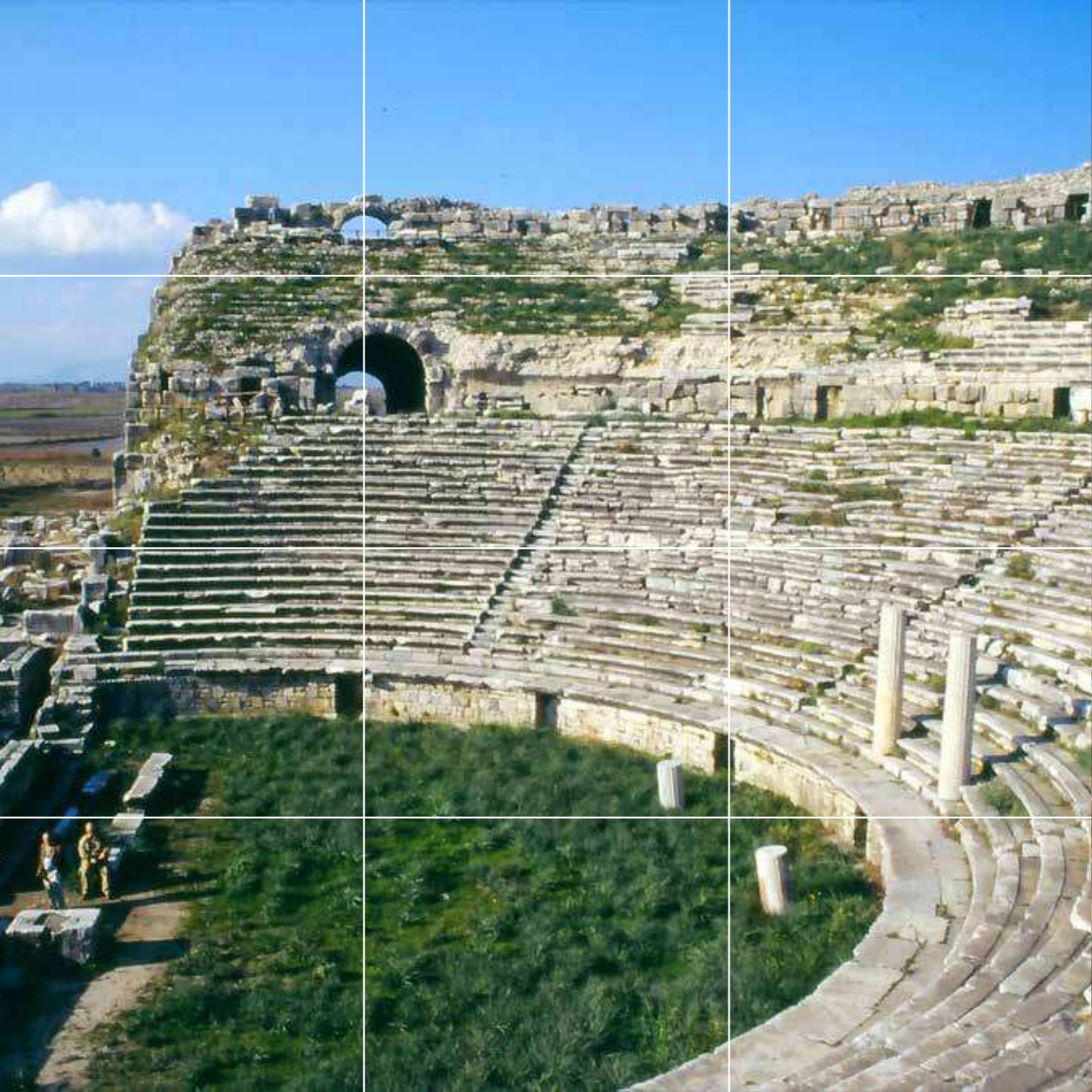
KAPASİTE: Üniversite, Bilgi, Ar-Ge

Tüm sektörlerin beklenen ölçüde verimli olabilmesi ve de kentin ekonomik kalkınmasının sağlanması için üniversite çalışmaları esastır. Genç nüfusu en fazla göç eden illerden biri olan Aydın'da üniversitenin hemen hemen her sektörle ilişki kurması hedeflenmektedir. Bunun için var olan ve gelecekte olacak tüm sektörler ile üniversite programları uyum içinde olmalı, sektörlerle yönelik yenilikçi çalışmalar kurgulanmalı ve de bu alana yönelik gerçekleştirilen Ar-Ge faaliyetleri desteklenmelidir. Bu yeni ekonomik, sosyal ve mekansal müdahaleler, kentte istihdam olanakları yaratacak ve üniversiteliyi kentte tutacaktır.

09

10

			58 SIVAS	64 UŞAK	36 KARS				
			59 TEKİRDAĞ	65 VAN	70 KARAMAN	46 KAHRAMANMARAŞ			
	42 KONYA	50 NEVŞEHİR	60 TOKAT	66 YOZGAT	71 KIRIKKALE	49 MUŞ	24 ERZİNCAN		
	43 KÜTAHYA	51 NİĞDE	61 TRABZON	67 ZONGULDAK	72 BATMAN	74 BARTIN	77 YALOVA	16 BURSA	
14 BOLU	44 MALATYA	52 ORDU	62 TUNCELİ	68 AKSARAY	73 ŞIRNAK	75 ARDAHAN	78 KARABÜK	17 ÇANAKKALE	
40 KIRŞEHİR	45 MANİSA	54 SAKARYA	63 ŞANLIURFA	69 BAYBURT	76 İĞDIR			18 ÇANKIRI	79 KİLİS
41 KOCAELİ	01 ADANA							80 OSMANİYE	
07 ANTALYA	04 AĞRI							81 DÜZCE	47 MARDİN
08 ARTVIN	03 AFYON								
15 BURDUR	05 AMASYA	10 BALIKESİR	19 ÇORUM	30 HAKKARİ	53 RİZE	48 MUĞLA	55 SAMSUN	28 GİRESUN	09 AYDIN
27 GAZİANTEP	06 ANKARA	11 BİLECİK	20 DENİZLİ	31 HATAY	38 KAYSERİ	57 SİNOP	56 SİRT	29 GÜMÜŞHANE	
	02 ADIYAMAN	12 BİNGÖL	21 DİYARBAKIR	32 İSPARTA	39 KIRKLARELİ		37 KASTAMONU		
		13 BİTLİS	22 EDİRNE	33 İÇEL	25 ERZURUM				
			23 ELAZIĞ	34 İSTANBUL	26 ESKİŞEHİR				
				35 İZMİR					

81 KENT VİZYON